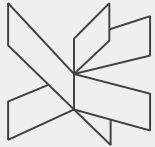

Gør tanke til handling
VIA University College

Undervisning i teknologibaserede læse- og skrivestrategier

Workshop på it og ordblindekonferencen
28. April 2016

Helle Bundgaard Svendsen

Lidt om undersøgelsen af teknologibaserede læse- og skrivestrategier

Teknologibaseret læsning

Teknologibaseret afkodning	Teknologibaserede afkodningsstrategier
Afkodningen er primært en ydre proces	Strategier til at anvende den digitale oplæsning eller andre programfunktioner til afkodning
Teksten perciperes primært auditivt(direkte som ord/lyd) og støttes visuelt	Strategier til at lytte til tekst vha. digital oplæsning
Digital stemme (ydre)	Strategier til at bruge den digitale stemme
Regulering af hastigheden på den digitale stemme (ydre)	Strategier til at indstille hastighed i forhold til forståelse
Vanskeligt at orientere sig i den auditivt perciperede skærmtekst	Strategier til at håndtere vanskelighederne med at orientere sig i skærmteksten
Afhængig af brugen af IT	Strategier til at håndtere en række programmer Strategier til at håndtere problemer med software og hardware
Tidskrævende	Strategier til at kompensere for tidsforbrug
Nødvendig	De samlede strategier som angivet i skemaet ovenfor

Forståelsesstrategier	Teknologibaserede forståelsesstrategier
Memorering	Genlæsning af tekststykker Tekst og spørgsmål synlige på skærmen på én gang
Organisering	Grafiske modeller ved besvarelse af spørgsmål
Uddybning	Google billeder til at styrke ordkendskab Genlæsning af tekststykker
Overvågning og regulering	

Teknologibaseret skrivning

Karakteristik af teknologibaseret stavning	Teknologibaserede stavestrategier
Stavningen er primært en ydre proces	Strategier til at anvende ordforslag, tale til tekst eller andre programfunktioner til stavning
Teknologibaseret afkodning indgår i staveprocessen	Strategier til at anvende oplæsningsfunktionen under stavningen
Staveprocessen fremstår som en form for søgeproces: <ul style="list-style-type: none">• Finde ordet• Tjekke om det er det rigtige ved lytning til oplæsning af det eller direkte genkendelse af helord• Kopiere det• Redigere ind i egen tekst	Strategier til at finde det ønskede ord i: <ul style="list-style-type: none">• Ordforslagsbjælken• Word stavekontrol• I ressource teksten• Opslag i google
Anvendelse af teknologi til at finde stavfejl	Strategier til at finde stavfejl
Teknologibaserede stavfejl	homonymfejl sammensatte ord
En dikteringsopgave der stiller krav til udtale og skriftsprog lig mundtlighed	Strategier til at håndtere dikteringsopgaven
Bevidsthed om eget behov for anvendelse af teknologibaseret stavning set i forhold til bevidsthed om egne stavevanskeligheder	Bevidsthed om "hvornår det kniber", og specifikke strategier for det enkelte problem
Afhængig af brugen af IT	Strategier til at håndtere en række programmer Strategier til at håndtere problemer med software og hardware
Tids- og ressourcekrævende	Strategier til at håndtere tidsforbrug
Nødvendig	Udvikling af en lang række teknologibaserede stavestrategier

Teknologibaseret skrivning	Teknologibaserede skrivestrategier
Præget af de stop/pauser, som den teknologibaserede stavning skaber.	Strategier til at håndtere de mange stop og pauser.
Baseret på anvendelsen af LST	Strategier til at håndtere en række programmer (CD-ord/VITAL, Dictus Google, Word)
Revideringsprocessen baseres på teknologibaseret afkodning	Strategier til at håndtere den teknologibaserede afkodning som støtte til revideringsprocessen
En oplevelse af en kløft i oversættelsesprocessen fra tanke til tekst pga. stavevanskelighederne	Strategier til at håndtere kløften mellem tanke og tekst
Tidskrævende	Strategier til at kompensere for tidsforbruget

Undervisning i teknologibaserede strategier

Didaktisk design: målstyring og indhold

Fælles mål for 4. kl	Mål i dette forløb	Tegn på målopfyldelse
<p>Fremstilling <i>Fase 2</i> Færdighedsmål: Eleven kan udarbejde multimodale æstetiske og faglige tekster</p> <p>Vidensmål: Eleven har viden om beskrivende og berettende fremstillingsformer</p>	<p>At eleven kan karakterisere kendetegnene for en beskrivende tekst (fagtekst om dyr) og benytte dem til at skrive sin egen fagtekst om dyr.</p>	<p>At eleven kan indgå i samtaler om genremæssige valg i egen og fælles fagtekst om dyr</p> <p>At eleven kan skrive en fagtekst om dyr, hvor genretrækkene indgår</p> <p>At eleven har viden om genretrækkene i en fagtekst om dyr</p>
<p>Korrektur <i>Fase 2</i> Færdighedsmål: Eleven kan stave med udgangspunkt i ordenes betydningsdele</p> <p>Vidensmål: Eleven har viden om morfemer, ordklasser, lydfølgeregler og opslagsteknologier</p>	<p>At eleven kan finde sine stavefejl vha. Word stavekontrol eller oplæsningsfunktion og rette sine stavefejl ved hjælp af:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prøve igen i hovedet, og se om det bliver rigtigt • Word stavekontrol • Ordforlagsbjælken i cd-ord • Kopiere ordet fra en anden tekst • Slå ordet op i Google 	<p>At eleven kan give udtryk for, hvornår og hvorfor de anvender en eller flere af de 5 stavestrategier</p> <p>At eleven anvender en eller flere af de 5 stavestrategier under egen skrivning</p> <p>At eleven kender en eller flere de 5 stavestrategier</p> <ul style="list-style-type: none"> • jeg staver i hovedet • jeg bruger Words stavekontrol • jeg bruger ordforlagsbjælken i cd-ord • jeg kopierer ord fra andre tekster • jeg slår ordet op på google

Timens indledning	Timens arbejdstid	Timens afslutning
<p data-bbox="46 105 494 134">Introduktion lektionens læringsmål:</p> <p data-bbox="46 179 649 317">Læreren introducerer de nye læringsmål for lektionen. De hænges synligt i klassen, sådan at læringsmålene for både genre og stavning hele tiden kan ses.</p> <p data-bbox="46 362 645 465">Læreren viser 5 eksempler (en for hver strategi) af de unge ordblinde, der bruger teknologibaserede stavestrategier.</p> <ul data-bbox="46 474 618 688" style="list-style-type: none"> <li data-bbox="46 474 618 512"> Nikoline staver til inddebær (prøve sig frem).mp4 <li data-bbox="46 515 484 554"> Frida staver til skadeligt (word).mp4 <li data-bbox="46 565 513 604"> Søren staver til livsstil (ordforslag).mp4 <li data-bbox="46 606 510 645"> Bente staver til dyrker (kopiering).mp4 <li data-bbox="46 648 515 686"> Chris staver til difference (google).mp4 <p data-bbox="46 732 639 869">Elevenerne inddrages i forhold til deres erfaringer med at bruge computeren til at stave. Inddrag fokuselevernes viden om at bruge * under stavning med cd-ord, så hele klassen lærer det.</p> <p data-bbox="46 915 629 1018">Hvis nogle af eleverne fortæller om nye/andre måder at anvende it til stavning eller skrivning, så tages det frem på klassen.</p>	<p data-bbox="670 105 838 134">Elevaktivitet:</p> <p data-bbox="670 139 1296 502">Elevenerne skal skrive en fagtekst om et fantasidyr (f.eks. "Spomaturaen"). De skal bruge skabelonen til at skrive i. Læreren introducerer opgaven, og at klassen skal begynde på teksten i fællesskab. Læreren modellerer (viser, dvs. gør det selv og tænker højt imens) undervejs, hvordan man kan anvende Word stavekontrol og oplæsningsfunktionen i cd-ord til at finde sine egne stavefejl, og dernæst hvordan man kan anvende de 5 stavestrategier.</p> <p data-bbox="670 548 1290 756">Hvis teknologien driller (det gør den altid), så tænk højt om det også, så eleverne kan se, hvilke strategier I bruger. F.eks. at slukke og tænde for programmet eller lign. Tag det med ind i undervisningen som en naturlig del af at bruge teknologi.</p> <p data-bbox="670 802 1286 905">Elevenerne opfordres til at bruge så svære ord som muligt, så de kan øve sig i at finde deres egne stavefejl og bruge de 5 stavestrategier.</p>	<p data-bbox="1321 105 1789 134">Opsamling på lektionens læringsmål:</p> <p data-bbox="1321 179 1885 502">Det italesættes, at det er naturligt at bruge teknologi til at stave og at alle programmer er lige gode til det. At det vigtige er, at man bruger det, som fungerer bedst for én selv. Det er ikke snyd at bruge teknologi til at stave, skrive og læse. (Lave en planche med ordene: Det er godt at bruge computeren til at stave, skrive og læse)</p> <p data-bbox="1321 548 1866 682">Læreren og klassen kigger igen på læringsmålene og forholder sig til, hvilke af målene man har arbejdet med, og hvilke man skal arbejde mere med i klassen.</p>

De unge ordblinde

- Eksempler på teknologibaserede stavestrategier

Elever i 4. klasse

- Eksempler på teknologibaserede læse og skrivestrategier

- 1) Hvad er det for strategier de anvender?
- 2) Hvordan kan man vejlede dem?